

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЦЕНТРАЛЬНА МЕТОДИЧНА РАДА

МАТЕРІАЛИ

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ЦЕНТРАЛЬНОЇ МЕТОДИЧНОЇ РАДИ ЗДМФУ**

ІННОВАЦІЙНІ ОСВІТНІ ІНСТРУМЕНТИ В ПІДГОТОВЦІ КЛІНІЦИСТА

25 квітня 2024 року, м. Запоріжжя

Запоріжжя, 2024

МІСЦЕ ЕЛЕКТРОННИХ ІНСТРУМЕНТІВ НАВЧАННЯ У СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ЛІКАРІВ ЗАГАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ – СІМЕЙНОЇ МЕДИЦИНИ.....	60
Кульбачук О.С., Сідь Є.В., Соловйов О.В., Піскун А.В.	
ЩОДО ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «БІООРГАНІЧНА ХІМІЯ» В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	61
Кучеренко Л.І., Кандибей К.І.	
КОМУНІКАЦІЯ ТА СПІЛКУВАННЯ У СУЧАСНІЙ МЕДИЧНІЙ ОСВІТІ	62
Лашкул Д.А., Назаренко О.В.	
СИМУЛЯЦІЙНЕ НАВЧАННЯ – ЯК ОДИН ІЗ МЕТОДІВ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ.....	63
Лукашенко Л. В., Лихасенко І. В.	
СУЧАСНІ ІНТЕРАКТИВНІ ІНСТРУМЕНТИ ДЛЯ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРАКТИЧНОГО НАВЧАННЯ ЛІКАРІВ НА ПІСЛЯДИПЛОМНОМУ ЕТАПІ.....	64
Луценко Н.С., Рудичева О.А., Ісакова О. А., Кирилова Т.С., Михальчик Т. С.	
СИМУЛЯЦІЙНИЙ ТРЕНІНГ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ МЕТОД В ПІДГОТОВЦІ ОТРИМУВАЧІВ ОСВІТИ З МЕДИЦИНИ НЕВІДКЛАДНИХ СТАНІВ	66
Льовкін О.А.	
ВІЗУАЛЬНА ГРАМОТНІСТЬ В ОПАНУВАННІ ДИСЦИПЛІНИ «ДЕРМАТОВЕНЕРОЛОГІЯ».....	67
Макуріна Г.І., Чернеда Л.О.	
ЗАСТОСУВАННЯ ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ ПРИ ПРОВЕДЕННІ ПІСЛЯДИПЛОМНОГО НАВЧАННЯ СТОМАТОЛОГІВ.....	69
Манухіна О.М., Варакута О.А., Сидоряко А.В.	
ПРОФЕСІЙНА МОТИВАЦІЯ ЯК ЗАСІБ ІНТЕГРАЦІЇ ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ І КЛІНІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ	70
Мельнікова О.З., Іванченко О.З., Мікасян Г.Р.	
ІННОВАЦІЙНІ ТА ТРАДИЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТИ АКТИВІЗАЦІЇ МИСЛЕННЯ МАЙБУТНІХ КЛІНІЦИСТІВ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ.....	73
Михайловська Н.С., Стецюк І.О., Коновалова М.О., Мануйлов С.М.	
ПІДГОТОВКА СТОМАТОЛОГІВ В ІНТЕРНАТУРІ – ВИКЛИКИ ЧАСУ	75
Міщенко О.М., Манухіна О.М., Варакута О.А., Сидоряко А.В.	
РОЛЬ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ КЛІНІЦИСТА.....	77
Москвітін Д.А.	
ОЧНА ТА ДИСТАНЦІЙНА ФОРМИ ОСВІТИ У ФОРМУВАННІ ЛІКАРЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	78
Недельська С.М., Ярцева Д.О., Мазур В.І., Самохін І.В., Кряжев О.В., Бессікало Т.Г., к.мед.н., Кляцька Л.І., Федосєєва О.С., Лямцева О.В.	
ВИКОРИСТАННЯ ІНОВАЦІЙНИХ ПРОГРАМ ВІРТУАЛЬНОЇ РЕАЛЬНОСТІ В НАВЧАНІ ЛІКАРЯ-ЛАБОРАНТА	79
Павлов С.В., Баранова Л.В.	
ОСОБЛИВОСТІ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ КЛІНІЦИСТА-ФАРМАЦЕВТА В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ	81
Панасенко О.І., Карпенко Ю.В., Куліш С.М., Аль Халаф Н.А.	
ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ ПРОПЕДЕВТИКИ ПЕДІАТРІЇ У ЗМІШАНОМУ ФОРМАТІ.....	83
Пацера М.В.	
ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ З ПРОПЕДЕВТИКИ ПЕДІАТРІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	84
Пащенко І.В., Соляник О.В.	
ІНФОРМАЦІЙНА МОДЕЛЬ ПРОЦЕСУ СТВОРЕННЯ САЙТУ НАВЧАЛЬНОЇ АПТЕКИ.....	87
Пишнограєв Ю.М.	

закладаються під час вивчення дисциплін «Латинська мова», «Латинська мова та медична термінологія», «Іноземна мова» та «Іноземна мова за професійним спрямуванням». Для підготовки до субтесту з АМПС організовано інтенсивний курс, який дозволяє студентам опанувати навички для ефективного складання ЄДКІ та освіжити знання з англійської мови. Взагалі, іноземна мова супроводжує студентів нашого університету практично протягом всього навчального курсу, адже вони мають змогу обирати окремі аспекти англійської, а також базовий курс з другої іноземної мови (німецької або французької). Крім того, студенти старших курсів мають можливість поглиблено вивчати англійську в рамках курсу з фахової медичної англійської просунутого рівня.

Загалом, роботу сучасного клініциста, особливо в Україні в умовах воєнного стану неможливо уявити від постійної іншомовної комунікації. Це й навчання у іноземних спеціалістів, і робота у багатонаціональних групах, і необхідність швидкого опанування нової апаратури та лікувальних технологій тощо, і ознайомлення з найновішою професійною літературою, абсолютна більшість якої публікується англійською, і оприлюднення результатів власних клінічних спостережень або досліджень. Іноземна мова, яка супроводжує сучасного клініциста протягом всього професійного життя, слугує інструментом професійного зростання та успішної фахової реалізації.

ОЧНА ТА ДИСТАНЦІЙНА ФОРМИ ОСВІТИ У ФОРМУВАННІ ЛІКАРЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Недельська Світлана Миколаївна, д.мед.н., професор, завідувачка кафедри,

Ярцева Дар'я Олександрівна, к.мед.н., доцент Мазур Вікторія Іванівна, к.мед.н., доцент,

Самохін Ігор Володимирович, к.мед.н., доцент, Кряжев Олександр Володимирович, к.мед.н., доцент,

Бессікало Тетяна Григорівна, к.мед.н., асистент кафедри, Кляцька Лариса Іванівна, к.мед.н., асистент

кафедри, Федосєєва Олена Станіславівна, PhD, асистент кафедри

Лямцева Олена Валентинівна, асистент кафедри

Кафедра факультетської педіатрії

Вступ. В сучасних умовах освіта в Україні переживає найважчі часи з часу набуття незалежності. Другий рік повномасштабної війни накладається на попередні карантинні обмеження. Це призводить до того, що студенти медичних університетів сьогодні завершують свою освіту, перебуваючи чотири роки у дистанційному режимі. Поміж, безсумнівно, негативних наслідків для всіх сфер життя населення, варто відзначити, що медична освіта відрізняється від інших галузей науки. Медична наука акцентується на розвитку клінічних навичок майбутнього лікаря через особисту присутність для здобування практичних навичок у комунікації як з пацієнтами так і з колегами. Без можливостей повноцінно здобути ці навички, на нашу думку, неможливе формування як особистості, так і фахівця в сфері медицини. Вірогідно, такі умови впливають як на наших студентів, що навчаються у нашому університеті, так і на науково-педагогічних працівників на всіх кафедрах, зокрема, на клінічних.

Основна частина. Метою нашої дослідної роботи є вивчення впливу змін у традиційній медичній освіті на якість навчання та ставлення студентів до дистанційного навчання.

Під час проведення дистанційних занять на базі платформи Microsoft Teams та використання програми віртуального пацієнта Body Interact, викладачами нашої кафедри був запропонований певний алгоритм. Цей алгоритм спрямований на формування у студентів вдумливого та системного підходу до вивчення дисципліни. Основою цього підходу є оволодіння основною навичкою згідно з освітньо-кваліфікаційними вимогами, без засвоєння якої студент не може отримати позитивну оцінку. Ця основна навичка полягає у видокремленні провідного клінічного симптому чи синдрому, з акцентом на використанні професійної термінології та етапності в засвоєнні теоретичного матеріалу та його практичного застосування для постановки діагнозу.

Особливий акцент приділяється диференціації захворювань та критеріям діагностики з точки зору етіології та патогенезу. Всі ці аспекти базуються на міжнародних стандартах діагностики та лікування, що ґрунтуються на доказовій медицині.

В цілому, у несприятливих умовах дистанційна система навчання показала себе ефективною альтернативою традиційній освіті, що сприяє засвоєнню теоретичних знань про захворювання, методів обстеження, трактування результатів та принципів терапії.

У навчальному році 2022-2023 (червень – липень 2023 року) було відновлено виробничу практику. У 2023-2024 навчальному році студентам, зокрема шостого курсу, запропоновано змішану систему навчання, яка включає офлайн формат, хоча в сучасних умовах це не є безпечним.

Результати практичної роботи зі студентами четвертого і шостого курсу показали, що володіння практичними навичками залишає бажати кращого порівняно з теоретичним матеріалом. Низький рівень уміння практично застосовувати теорію до конкретних випадків, обмежене володіння медичною термінологією, і, найтривожніше, низький рівень навичок об'єктивного обстеження хворого з практичною оцінкою отриманих результатів.

Недоліки, які ми, як викладачі, спостерігаємо, вирішили перевірити шляхом опитування студентів щодо їх вподобань у формі навчання та причин, з яких вони обирають ту чи іншу форму. Ми зібрали відповіді від студентів, які вже брали участь у навчальних заняттях на кафедрі.

Головна теза, яка впливає з відповідей студентів, полягає в тому, що вони не виявили недоліків в очному навчанні в порівнянні з дистанційним. Студенти відзначили значне поліпшення якості засвоєння інформації, особливо через динамічне спілкування з викладачем та підвищення концентрації уваги і розвиток логічного мислення.

Також студенти відмітили, що очне навчання стимулює їх розвивати клінічне мислення і більше вдумливо працювати з теоретичним матеріалом. Вони вважають, що можливість відразу застосовувати теоретичні знання на практиці є дуже важливим.

Для студентів однією з найбільших переваг аудиторного навчання є можливість спілкування та огляд пацієнтів, що необхідно для формування їх фахових навичок. Вони підкреслюють важливість процесу соціалізації та комунікації, що дозволяє їм відчувати себе частиною суспільства та студентської спільноти.

Висновок. На наш погляд, для забезпечення якісної фахової підготовки в лікарській справі недостатньо використання лише дистанційної освіти. Умови військового стану вимагають від нас уваги до безпеки студентів і викладачів, однак повністю відмовлятися від аудиторного навчання для формування та закріплення практичних навичок неможливо.

Хоча дистанційне навчання має свої переваги, включаючи зручність та доступність, воно не забезпечує повного сприйняття та впровадження практичних аспектів медичної освіти. Подальший розвиток і вдосконалення системи освіти вимагає збалансованого підходу, який поєднує як дистанційні, так і аудиторні методи навчання.

З огляду на це, важливо розробити стратегії, які дозволять забезпечити безпеку всіх учасників навчального процесу під час аудиторних занять в умовах військового конфлікту, забезпечивши при цьому ефективне формування практичних навичок студентів у медичній галузі.

ВИКОРИСТАННЯ ІНОВАЦІЙНИХ ПРОГРАМ ВІРТУАЛЬНОЇ РЕАЛЬНОСТІ В НАВЧАНІ ЛІКАРЯ-ЛАБОРАНТА

Павлов С.В., завідувач каф. клінічної лабораторної діагностики,
Баранова Л.В., ст.викладач. каф. клінічної лабораторної діагностики

У світі сучасної освіти, дистанційна взаємодія стала не просто трендом, а невід'ємною складовою навчального процесу. Її актуальність стабільно зростає, особливо в контексті воєнних подій, які ставлять перед суспільством нові виклики та вимагають коригування звичних підходів до навчання. В таких умовах, дистанційна освіта стає не лише зручним інструментом, але і невід'ємною необхідністю, що дозволяє забезпечити безперервний доступ до знань та розвитку, незалежно від обставин. На фоні цього, розвиток і вдосконалення платформ та інструментів для дистанційного навчання стає стратегічно важливим завданням, яке відкриває безліч можливостей для технологічних інновацій та вдосконалення освітнього процесу.